

Pomhaj Bóh!

Cíklo 18.

8. meje.

Létnik 2.

1892.

Serbiske njedželske īopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Šsmolerjez īmīcīzishečeřni w Budyschinje a šu tam doſtačž ſa ſchťwörtlētnu pſchedpłatu 40 np.

Jubilate.

1 Pětr. 2, 11: „Lubi bratſja, ja napominam waž jako podružníkow a zusbníkow, ſdaluječe šo cželných lóſhtow, kž napschečeživo duſchi wojuja.“

Jubilate rěka naſcha njedžela, dokelž ma šo ſawodny ſchpruch: Wyſkajcze temu knjesej wſchitkón ſhwět. Pſches tute ſczenje dženžniſcheho dnja cžehnje a klineži tamne džiwnne wyſkanje; pſchetož niz mjenie dyžli 7 króčž šo w nim wróči to ſkódko ſłowo: „Po malej khwili, po malej khwili“. Majprjedy kaž hudańčko a potajistwo, potom kaž troſchtne ſłowo a wjeſzela powjeſz, ſkónečnje kaž jažne wěſhćeženje na rjanu wěcznoſči klineži ſažo a ſažo: po malej khwili. To je tón hlož, po kotrejž to Jubilate a wyſkanje Božich džecži šo ſpěva; pſalmu kſchecžijanow džeja po hložu: „Po malej khwili. Wo tym ſyneži tež naſcha epifola, hdžž ſo ſapocžnje: „Ja napominam waž jako podružníkow a zusbníkow“. Pſchetož Pětrowe wóčko pohlađuje do wulkeho ropota na ſwěcze, na živý hermanſk ſemje, hdžž woni tvarja a ſadžea, kupuja a pſchedawaju, šo woženja a šo wudawaju, hdžž cži jeni próſdni na torhoſhčežu ſteja, a cži druſy běža, boja a woļaja jedyn pſches druheho — ale překr pſches tutu njemérnu, njecžiſtu cžiſhćeženzu widži japoschtoł mału črjódu podružníkow čžahnučči cžiſhće a ſhwědženſz, palmy w rukach a pſalmu na hubach, wóčko do dalokoſeže ſložene, woni ſebi požadaju lepſcheje domiſny, a Bóh ſo njehaniſuje, rěkačž jich Bóh.

O, to je něſhto wulke wo tutu podružniſku myſl,

wo kotrejž Ažaph ſpěva: „Ja ſym twój podružník a měſhćežan, po dróšy tudy a ſ měſhćežanskim prawom wobhnadžen ſtam; kaž wſchaf zyše ſhwjate piſmo je wot tuteje myſle pſchecžehnjene a wſchitzu ſhwjecži Boži ſu wuſnali: „My nimamy tudy wobſtajneho města, ale to pſchichodne pytamy“. Sawěſeže, to pſches ſto wězow pſchepomha, hdžž ſebi rjeknjesch: Dženža a wěcznoſč! Jenož dženža hiſhće ſhwěrny, jenož dženža hiſhće wutracž, jutſiſki dženž budže ſo ſa to ſtwoje staracž. „Po malej khwili“ to cžini wſchitko cžiſče hinač; po malej khwili pſchińdžemý dom, ſi puſczinu do ſlubjeneho kraja, ſi dželaweho dnja do ſabbata, ſi pſchitwarča do najſhwjecžiſcheho. Tov ſym hiſhće podružnizy do ēmmauža, a naſche wocži ſu džeržane, ale Jeſuš khodži tudy hižo njewidžen ſ nami, hlaſ, wón je pola naſ wſchitke dny hacž do ſkónečenja ſhwěta. Wón rěči hižo tudy ſi nam a wotewri nam piſmo, liſt ſi domiſny, ſo naſcha wutroba ſo hori, wón hižo tudy ſi nam ſańdže kaž w ēmmaužu, a ſama nam khlěb a dari nam ſtwoju křej; ale bóry, bóry, dha wotpanjeja wodžecža, dha roſczeja kſchidla, dha pſchijedže Heliaſhovy wós, dha pſchibližuju ſo Lazarowi jandželjo a donjeſu naſ dom do wótzneho doma, hdžž wjele wobydlenjow ſu, do wótzneho města Jeſuſalema, myſkotwarjeneho města, do domiſny, hdžž te paſmy ſo ſelenja a rěki živjenja ſo žorla, hdžž ſylsy ſo ſetrěja, a ſkote harsy klineža; hdžž tón knjes jatych Zionskich wumóže, hdžž Wótz ſtwoje džecži, Šsyn ſwoju njewijestu dom powjedže, dha budžemý jako cži, kotrejž ſo džije, tehdy budže naſch rót poſny ſmjecža a naſch jaſyk poſny khwalenja.

Kak budje nam, hdyž netk do Kanaana
Ssmj döschli, a nam date budje to,
Schtož wutroba ſej myſliła njej' žana
A ani woko ani wuchó ſhonilo.
Duz ſchezežku nahlu ſhethje horje, džecži,
Wſchaf plót a próza tu ſo ſaplacži,
Hacž doběhnjem ſ tamnej wěcznej hēcži,
Hdjež wjaz', hacž myſlimy, ſnjes wobradži.

W Straſburku na naſepjach,

abo

Bóh ma ſpoči dobre, člowjek husto džiwne myſle.

Na ſerbi wot A. Skr.

Takle ſym eži, luby Jano, twojeho nanowu požlenju wolū wſhu wuvrajila a du netk ſaſo ſwój pucž. Halle hdyž budje ſ tobu wſho nimo, chzu ſo ſaſo domoj ſ nanej wrózicž, — ale živoj ſo mój wobaj na tymile ſwéče wjazh wohladacž njemózemoi. Jowle pak chzu eži hishcze neſhto wote mnje na dopomnjecze dacž. Ža ſym doma ſa tebje ſmjertru koſchulku ſeſhila, jako twojeho nanowe čeło morwe na deſzy lezech. Tu ſym eži jowle ſobu pschinjeſla. Žu ſo woblecž, hdyž ſwój požleni pucž pónđezh, — to je wſho, ſchtož dyrbis̄h wote minje, ſ mojeie ruk ſostacž. Žu ſeſhijo, ſym ſebi husto ſdychujo mjeſčo pſchi ſebi ſanjeſla: „Netk kónz je ſe wſchej ſuboscžu, kónz ſe wſchém wjeſhelom,” a pſchi tym njech wostanje — ženje ja ničeja druhego žona njebudu, a — netk, luby Jano, budž wſchón ſubemu Bohu poruczeny!

Wón mi njechaſche pſchiwolicž, ſo chzyla ja takle ruce ſot njeho wotencž a proſheſche mje, ſo chzyla tola hishcze junu ſ njemu pſchińcž poſladacž na tymaj dnjomaj, fotrejj běſtej jemu hishcze pſchiwolenaj. Ale ja ſama wſho derje wjedžich, ſchto dyrbis̄h činiež, a ſo dyrbis̄h člowjek ſe ſwojim Bohom ſutki ſam wostacž a ſo wſchón wot ſwéta prjecž huicž, hdyž je duž ſ Bohu do jeho wěcznoſeže. Duz ſo tež Jan do wſcheho teho ſwolny podda.

Handrija ſameho pak ſebi wón naprožn, ſo chzyk pſchi ſim wostacž, pſchetož wón praji: „Mlój luby Handrij je mje ſ Božej pomozu na prawy pucž dowiedł. Tón dyrbis̄ ſo tu ſo minu modlicž; ty pak nihdý ženje to Handrijej njeſabudž, pſchetož wón bě mi mój najlubſhi pſhcežel.”

Jako chzyt na wſchém poſledku wot njeho wotencž a jemu ſwoju požlenju ruku dach, ſczeže ſebi wón ſwój pjerſchein ſ porſta, tykn jón mi na tónle mój porſt a praji: Jowle mje wote minje mój pjerſchein, Lejna, ſ nim ſy netk ſo moja ſuba njewjesta, ja pak wostanu do wěcznoſeže twoj prawy nawoženja!”

Hlej, Hanžka, tón iſcze mi tu dženža jowle na tym ſamym poſcze teži, a hdyž budu junu morwa, njeſmě mi jón nihto ſ porſta dele ſčahnež, ale dyrbis̄ mi jón ſobu do rova dacž. Tam njech ſeſhaw ſchi ſtarej Lejni hacž na ſudny džen.

Potom ſebi hishcze ſhwili jedyn druhemu do wocžow poſladachmoj a na to mi wón moju ruku puſcheži, ja pak dónidžech ſ Wórfchlu dom do naju hoſpody. Ale Handrij wosta pſchi ſim, tež ſnjes duchowny, kíž bě na naju wonka čjafal, doniž nje-wotencžemoj. —

W Straſburku maja rjanu wulku zyrkej. Do njeje džehmoj, ja ſ Wórfchlu, a modlachmoj ſo tam tón džen rano, jako dyrbis̄h ſo Jan na ſwój požleni pucž podacž. Tónle Boži dom bě namaj Wórfchla wuſwoliš, dokež bě tón ſhethje ſdaleny wot Janoweho jaſtwa, ale tola ſaſhyschach tež jowle neſhto wo tym, kak bubnarjo bóle ſ čjicha ſabubnowachu a kak te trompijet ſaſhkrjebjetachu, ſo mi wutroba pódla wſcha ſatſchepota. Šolenje chzyſtce ſo mi ſlemicž, a mi bě, kak chzyk zyrfwin ſryw na minje panycž. Ale na jene dobo nechtó na byrglach ſabyrglowa: „S hľubinu ja woſam cze, Božo ſnjeze, wuſklych mje!” a na to, jako bě duchowny ſwoju modlitwu ſ hložom wuſpewal, a ja to bubnowanie čjicze ſ naſdala ſaſhyschala, pocž ſo na byrglach ſaſo ſ nowa hracž: „Ssmělo wěcznej ſwětloſeže, ſwětla jožnoſež teho ranja” (195) a takle ſym tam potom wſho pſchetrula.

Hanžka, člowjek móže tu wjeli pſchetracž a wutracž, hdyž je ſebi ſa to mój ſ wypoſka wot Boha wuprožn a doſtaſ.

Tež to ſym tam ſobu pſchetrula a wutraſa, jako Handrij ſ namaj do naju hoſpody pſchińdže a namaj powjedaſche: „Jan da wamaj wobemaj hishcze junu ſwoje „Božmje“ praji. Wón je hacž do ſmjerze ſruth a ſylny ſawoſtaſ. Tamaj druhej pak

ſtaj tam ſtiwiloj, wón pat ſo njeje ſatorhnyk, jako jemu wocž ſawjaschu. Te kulk ſu jemu wſchě do wutroby ſajele, jeniczka jena bě jemu runje ſrjedž wutroby ſchla, duž njeſtrjebasche wbohi doho čerpicž. Neſhto róžicžow mějeſche hiſhcze w ružy, jako jeho ſ pěſka ſběžechu, — mi bě, kak budžich dyrbis̄ ſam Boha ſa to poſhwalicž, ſo bě týmle ſtrachnym dnjam kónz ſcžinil.”

Kommandanta bě pſchikafal, ſo dyrbis̄ ſana, kak běſche ſebi tón to wuprožn, na poſrjebnis̄hcu poſrjebacž, a ſo ſo ſ jeho čeſlom nježmělo dale ničo ſtacž. Duz běchu jeho morwe čeło do ſápitalnje donjeſli. Wón bě tež pſchikafal, ſo dyrbis̄ ſaju kóždy člowjek na pokoj wostajicž, je li chzyloj jeho hiſhcze junu wohladacž.

Duz tam wobej ſobu ſ Handrijom džehmoj. Tam bě wulka iſtwa, wokenýh běchu wſchě ſeſaczinjane. Mała lampička ſo na ſcženje ſwéčeſche, delſka pod njei bě kaſchę ſ Janom. Jan tam lezech ſaž wſchón ſpizy, do wocžow bě wſchón bledy, ale tajki ſubosny a pſhceželný, kak chzyk nam prajicž: „Netkle je wſho pſchetrat a mi ſ Boha pokoj daty.”

Ja běch jemu wěncžk nawila, runy tajki, tajki je tónle netk ſa Handrija. Tón jemu ja na hlowu poſozích a do jeho ſtyknjenju rukow ſatynkých jemu ſ mlodnych naſymiskich róžicžow nuchaleſk, ſo njemohl nihtó na jeho pótnej ſmjertrnej koſchulzy te ſrwave dypli wohladacž, ſajkež běchu jemu te kulk na wutrobie naſčinile.

W tutej iſtwie bě taſka čjichina, ſajkaž hewak nihdže njeje, thiba w lubym Božim domje a my ſo tam wſchitzu wokolo Janoweho kaſchę ſaſločných. ſama Wórfchla nam jowle popſchesta ſkorjicž a pocž ſebi ſpěvacž:

Wón ſe ſemje a ſ pjerſcheſe je, Ta duſcha ſiwa wostanje Bóže poſožený do ſemje. A pſchi Wóſy netk ſbóžna je, Bóh ſ njeje pak joh' wubudži, Kíž je ju wumohl wot hrécha Hdyž jeho truba ſaklinež. Pſches ſwójoh' ſyna Chrystuſha.

Joh' čjelne, čjazne hubjenſtwo
Je ſkonečne a ſ nim wſho ſlo.
Kížiž Chrystuſhový nježl wón je,
Duz morw wostacž njemóže.

Ale na wſho to jej ſaſo ſyly do wocžow ſtupichu a wona praji: „Ty mój luby Jano, kak husto ſym eže ja maleho na ſlinje poměla a eži pſchispěvala, jako bě ty hishcze tajki mały hólciſ, pſchetož ja ſym eži ſa mocž byla. Schto budžiſche ſebi tehdý po-myſliſ, mój ſloty Janko, ſo dyrbis̄ ſe pſched wocžomaj tajkeho, ſajkiž tu ležo ſpíſh, wohladacž? A tola tudy netk ſeſhaw ſtúpku ſa ſaklinež.”

(Poſkrožowanje.)

Čjescze małych.

„Čjescze małych!” Kak mamy to čjincž, je nam Bóh ſam poſkaſ. Š tajkej bohatej ſuboscžu je wón w ſwojej ſtowrbje tež to male a to najmjeſche wuhotowaſ. Kak je wón tež najmjeſchku trawicžku rjenje wupyschil a najmjeſchemu ſtowrjenicžku wſchitko daſ, ſchtož ſ ſiwenju trjeba. Hdyž ty w lětnim čjaznu pſches ſeleny hajk džesč, hladaj na tón mały tebje wobdawazh ſwét a ty ſpōnajesch, kak je Bóh wſho tak kraſne ſcžinil. Trawicžki, roſtliki a to ſiwenje wokolo nich — to wſchitko rěči wo tym, kak Bóh tež najmjeſchego ſapomniſ njeje. Haj ſyła ſtowrbu nam pſchiwoła: „Wocžińcze wocži, a čjescze tež to male!” My člowjekojo ſym tež male, hubjene ſtowrjenja pořnjo naſhemu ſtowrjeſelej. A hlaſce, nad nami je wón najkrobiſhco wopokaſ, ſo ſo tež ſa to male ſtara. Wón poſzla ſam ſwojeho ſyna, ſo by wón jako male, thude člowiſke džecžo na ſemi thodzit. Š tym je nam pſchiwoła: „Hlaſce, ja ſo ſtaram ſa tých małych, pſchetož ja dach temu najwjetſhemu ſo malemu ſcžiniež!” A hdyž wón bjes člowjekow ſtupi, ſo wón, hacž runje ſo w nim bydlaze bōſtvo wſchudžom ſ njeho ſwéčeſche, najradſhco ſ mały mějeſche. ſswojich wocžomnikow ſebi wſchitkých ſ „mały ludži” w kraju wuſwoli. Bjes tymi najnižšími najradſhco ſedjeſche, jědiſche a piſeſche ſ nimi a to ſańcz njejeſche, hdyž bu teho dla mot woſebnych a wulkich ſazpjeny a hanjeny. W tym chzyſtce ſo jako ſbóžnik wopokaſacž, ſo wón thudym evangeliyon pređowasche. Schtož chze jeho wučomnik bycz, temu wón pſchiwoła: „Čjescze małych! Schtož wjeneru tutych mojich najmjeſchich bratrow čjincze, to wý mi čjincze!” Jako džecžatka ſ njemu pſchinjeſchku a wučobnizh chzyſtce ſe wotpoſkaſ, ſebi myſlo, ſo tam ničo phtacz nimaja, hdyž ſu wulzy ludžo hromadže, bu wón hněwny a praji: „Dajež džecžatka ſe mni pſchińc a njewoborajcze jím, pſchetož tajkich je kraſtvo Bože!” A wón te ſame wokosha a poſoži ružy na nje

a żochnowasche je. A hdvž bu wot wuczoňnikow proshany: „Schtó je tón najwjetšhi w njebjescim kraestwie?” wón džecžo i ſebi ſa woła a poſtají je ſrjedža bjes nich a džesche: „Sawérne, ja praju wam: Želi ſo ſo njewobrocicze a njebudzecze jako džecži, dha wý njebudzecze do njebjesciego kraestwa pſchincz. Schtóz ſo teho dla ſam poniza, jako džecžo, tón je najwjetšhi w njebjescim kraestwie. A ſchtóz jene tajke džecžo horjewosmje w mojim mjenje, tón woſtraje mię horje. Schtóz paſ poſtrchuje jeneho wot tych moločkach, kiž do mnie wérja, temu by lepje bylo, ſo by mlynſki kamien na jeho ſchiju powiſcheny a wón potepjeny był w morju, hdz̄ez najklubſche ie.” Haj wón njeje nikto tak wyżoko poſběhný a czechcik ſa tych małych a najmjeńſich. Teho dla tež ſa naſ placzi: Czesczce małych! —

Tedny duchowny piſche: „Jako ſo junkrócz i puczowanja wróczich, widżach, ſo na mnie domach wſchitzu njeměrnje czakaju. A hido ſi khežnymi durjemi nuts ſtupiwiſchi ſkłischach hłóz: »Derje, ſo by hido ſi tym czahom pſchijel. Stara M. ſebi jara po tebi žada, doſekl je czeſko ſchorila, a chze ſwiate wotkaſanie wuziwacz. Tejny muž a czi ſuſodza ſo jara bojaču, ſo móhł ſznamo hakle wjeczor poſdže dónicz.« Schtó dha paſ beſche ta žona, wo fotruž ſo wſchitzu tak starachu? To beſche khuda robočanka, fotraž w malej hubjenej niſkej khežzy bydlesche.” Tak piſche tutón duchowny a my jako kſchesczienjo wémym, ſchto je tamnych wabiło ſo staracé ſa tu žonu, runjež beſche khuda. To beſche jich wérjaza wutroba, fotraž jim kaſaſche: Czesczce tych małych. S tym paſ doſcz njeje, ſo tamnych poſhwaliſy, nē my dyrbimy ſo praschecz, hacž tež my tak czinimy, kaž woni. Bohu žel, lubi Sſerbja, tež bjes nami husto tajkich nadenidzem, kiž wo tym kſchesczijanskim ſmyſlenju niczo niepoſkaſa, kiž drje čheda kſchesczienjo bycz, ale tuteje pſchikasne Božeje ſo njedžerža. To je hroſnje, hdvž widžiſch, ſo kſchesczienjo ſwojich niſkich bratrow ſańcz nimaja. Hdvž n. pſch. knies abo wulki bur ſwojego dželawego muža kaž poſcherja wobhlađuje a pſcheczelniewo ſłowczka ſa njeho nima, ſo tež džiwacz njemózemy, hdvž tón, kiž je njedžele doſko w pocze ſwojego woblicza w ſlužbie tajkeho kniesa ſo prázovał, ſkončnje hněwny ſi tej myſli prjecz czehnje: „Tón by radſcho ſwojemu konjej do jſtwy kaſał, hacž jenemu wot naſ.” To je ſo w poſlednim czazu husto a ſi dobrym prawom wuprajilo: „Tajzy hordži ludžo nam ſozialdemokratow czinja!” Czesczce małych! Tón najmjeńſhi ma tež ſwoje czucze kaž wulki a bohaty. Wona je wěſta wěz, ſo njeſpoſkojnoscz bjes naſchim ludom tak pſchibjerała njeby, hdvž móhli wſchudzom dželaczerjo wo ſwojich kniežich prajicž: „Wón mje tola kaž czlowjeka czesczdi.” Czesczce małych a to niz jenož w tym, ſchtož ſi cželnyimi mozami a ſe ſwojimi rukami dokonjeja, ale dowěrcze jim tež, ſo maju mjeħku czujozu wutrobu a tež ſwoj ſtrony roſom roſbudzicž, kajke ſu jich wobſtejnoscze a kajke dyrbjale po kſchesczijanskim myſli bycz.

To wý wot luthych dželaczerſkich ſwójbow wobydleneje buchu wot ſnutschomneho mižionſta ſa někotre diakonijy poſzlane, ſo bychu te male džecži hladale, kaž doſko wéchu starschi wo dñio na džele. Najprjedy drje czi ludžo prajachu, ſo ſo wohladaja, ſwoje džecži tam ſklacz, hdz̄ez ſo jím hłowa ſi luthymi poſbožnymi ſchruchami (hrónečkami) pſchepjelnjuje. Ale hdvž widžachu, ſi kajke luboſežu diakonijy jich džecži hladachu — bu to bórſy hinaſ a małodžecžaza ſchula bě pſcheczo połna.

Czesczce małych! To nam, kaž ſu ſkylſheli, naſch ſbóžnik woſebje hladajo na džecži pſchiwoła. S tym wſchaf praſicž noſchze, ſo moja džecži w domje roſkaſowacž. Woni paſ ſu ludžo, kiž myſla, ſo wſcho wotczehnjenje w tym wobſteji, ſo ma ſo „džecžaza ſamowola” ſlamacž. Sso wé, ſo budža džecži tak wotczehnjenje poſkłuchne — ale lóhko ſo pſchi tym wjazh hacž ſama wola ſlama. Wy nanojo a macjerje, njeſpodcziszcze Bože dla we wutrobach maſhich džecži to žadanje, ſwoje myſle a naſlady wuprajicž a wam ſdželicž. Czesczce tych małych pſches to, ſo ſo ſi niwi do jich myſlow nuts myſlicze. Schtóz ſi džecžimi njemóže džecžo bycz, tež dara nima džecži prawje w czesczci mécž. A wérze mi to, hdvž wý tak tych małych czesczicze — wone waſ ſaſo czescza. Sſwojego pſcheczela džecži ſi daloka ſeſnaja a jemu wýſkajo na pſcheczivo khwataſa.

Teſo dla ſu tež wſchitke džecži „lubemu ſbóžniku” tak dobre. Chzesch-li je po tajkim woſebje czesczicze, njewobaraj jím, ſi njemu pſcheczivo a džerž jeho kruče w czesczci pſched nimi, ſo njepraweho ſłowa pſcheczivo njemu njeſaſklyſha. Pſchetož hdvž by ty to czinił, by ſo czeſko pſcheczeliſt pſcheczivo tej kaſni: Czesczce małych!

Rozhlaſ w naſchim czazu.

Němſki khěžor, kotryž bě wondano nowodobytu kupu Helgoland wophtal, pſcheywa nětko ſaſo pſchi najlepſzej ſtrowoſeži w Nowym Hrodze pola Potsdama.

Wulkowójwoda Badenski je pſched krótkim 40-lětny jubilej ſwojeho knieženja ſi wulkim dželbracžom zykleho Badenskeho luda a němſkých wjerchow ſwjeczil. Tež wón němſkeho khěžora, kotrehož wui wón jako mandželski Luis, jenickeje džowki njeboh khěžora Wylema I. je, dosta wón jara rjany ſbožopſchejazy list.

Koburgski wójwoda Ernst, runje naſpomnjeneho Badenskeho wulkowójwody ſwak, (wón ma jeho ſotru Alexandrinu ſa mandželsku) měsiche tež ſańdzeny thdzeni jara žadny ſwiedzen, mjenujzy ſloty kwaſ. Wyžoleju mandželskeju mandželſtwo, hacžrunjež ſi džecžimi žochnowane njeje, bě jara ſbožowne, pſchetož wón je jara ſdželany, duchapólny ſpižaczel, a wona je jemu w jeho prázowanach pſcheczo ſwérna pomožniza byla, tak ſo wón husto ſo wusna: „Na Alexandrinje je mi Bóh namakacž dał, ſchtož kuliž ſebi jeno žadacž mózach.” Wójwodka, fotraž junu rjane ſłowo prajesche: „Jako wjerchowka njeſbožownym bliże ſteju džzli ſbožownym”, ſo wot zykleho luda jako woprawdžita krajna macž ſubuje a czesczue.

Přeni džen ſeje, tutón wuwołany ſozialdemokratick ſwiedzen, je ſo lětža jako jara njeſcheczelny, hruby khadla wupokaſaſ, tak ſo tež dobrý džel ſahorjenych ſozialdemokratow runje kaž druhý ludžo radſcho domach pſchi kachlach ſedžo wosta, a wuczah ſi wulkih městow na wý do ſekow a holow ſo dawno tak derje ſchlachcik njeje, kaž bě wotpohladane. Pſchi wſchém tym wſchaf beſche ta ſozialdemokratická hara w Barlinje, w Winje a druhich hłownych městach wulka doſcz. Czterwienych krawatow, khorojow a rubiſhcejow bě nadoſcz widžecž. W Winje bě ſo 15,000 dželaczerjow ſwiedzeniſzy ſechlo. W Barlinje ſozialdemokratojo, doſekl wſchaf tón něſiſchi ſtat pôzrjecž tola hſtce ſrawje nōžno njeje, w jenym hoſczenzu ſwinjo ſarēſachu, pſchi czimž woſebje krawu ſolbaſu wuziwacu. By ſměſhne bylo, hdvž njeby ſrudne bylo!

O ty dobrý a ſwérny wotrocžko.

Wón je nětk hido w kraju mormych, kiž paſ tam do wěčnoſeže žiwi ſu, luby mižionat, kotremuž Bóh tón ſenje mižionſtwo ſaſa, ſo by w ſwojim wótzym kraju někotre měžazy ſódžnikam (matrosam) jako predař ſkuſil. Bě jeho wutroby najwjetſche žadanje bylo, ſlepym pôhanam w daloſkim ranju wjeſzku powjescz wo Chrystuſu powjedacž; ale hakle jako muž mózeho czahnycz do pôhanſta, ſi kotremuž bě jeho hido w małych lětach tak mózne czahnyclo; a jako bě po ſtrachnym jědženju na morju do Indiſkeje pſchischoſ, pſchimnu jeho indiſka khoroſež, předj hacž bě zuseje rěče mózny; lekarjo pôzlaſtu jeho wroczo do Europskeje a jow je temu ſenjei hſtce někotre měžazy jako predař bjes ſódžnikami ſkuſil a je potom do wěčneho wótzneho kraja czahnul. Powjeda nam w ſwojich ſawostajenych knižkach, ſak je tſhepotal, hdvž ſwoje jemu poruczene ſastojnſtwo ſapocža. „Wuńdzech, ſo bych ſwoj ſtuk ſapocža, ale ſak dyrbjach ſo na njón dacž? Dyrbjach ſódže wophtacž. Šódži wſchaf bě tam doſcz. Ale widžich tež na wſchěch telko hibanja, telko džela ſi tworami, ſo ſebi prajach: jow njeje wodnjo twoje město. Běhach zyły džen wokolo a wuſpróznicz ſo, a wjeſzor ſi wulkej hoſežu czujach, ſo njebych pſchewjele prajil, hdvž bych prajil, ſo nimam ſa tutón ſtuk ſaneje khrobloſcze.”

Po 10 měžazach paſ mózeho pſchecz: „Tón ſenje ſo mi pſche wſchaf proſhenje a myſlenje pomhaſ; ſchtož ſkym ſe ſdychowanjom ſapocža, mózach ſi wjeſloſcžu dale wjeſcz.” 320 ſódžnikow bě wophtal, ſi wjetſha w jich bydlaſt w měſci, a ſak bě jich wophtal, wo tym njech ſwědczji wopifanje jeneho jeho wophtow, kotrež ſi jeho ſamoznými ſłowami dany: „Klapam; wſchaf dyrbimy tež khudych czesczicze a niz bjes klapanja ſi nim nuts ſtupicž. Nuts! Muž je domach; wón je ſódžnik, runje pſchischiwaſe jenu ſódžnu plachtu ſi druhej. „Dobre ranje, mój pſcheczelo, ſak ſo wam dže?” Muž wostanje ſedžo a praji: „Derje, ale ſchto čhescze pola mje?”

— O ja čhu jeno waſche ſbože, ja ſu ſi ſódžnikow pſcheczel; duž pſchindu tež ſi wam; to wſchaf ſo wam derje bycz ſda, niz wérko? Pſchihadzeja wſchaf hewaſ ſi wam jenož ludžo, kiž wam ſa waſche czeſko ſaſlužene pjenesy wjeſzla poſkiezeja; ja čhu ſu ſa waſchim towarſcham tak rad ſi wjeſzlu pomhaſ, ſa kotrež nječo placzicze njetriebacze a kotrež je tola ſa waſ ſaſo najlepſche.” Žane wotmolwjenje. „Bych ſa ſwoje živjenje rad widžiſ, hdvž bychcze wý, lubi ſódžniz, czlowjekojo byli, kiž ſu ſa něſto lepſche a wſchicze žiwi, hacž

jeno sa hréshne wjeſela, kotrež wam poſkiczeja a kotrež waſ do khudobu pſchinjeſku a khorych czinja po czele a po duschi, kotrež wam do czaka ſestaricž dadža a wam wotpočink a mér živjenja rubja." „O wy ſcze jedyn wot fromnych?" praji muž a ſo ſmíje ſi zykej ſchiju; ale to njeje ſmjecze ani wieſele ani ſměchne. „Wostajmy to, mój pſhczelo, wy ſcze tak derje kaž ja, haj hiſhce ſlepje pſhczewdczenn, ſo wérnoſć praju, a ſo chzecze ſo ſe ſwojim ſmiecjom jenož pſchede mnú wobarcz, ſo byſhce na minje poſluchacz njetrjebali. Ale ja ſo ſa waſ ſajimam, poſluchajecze jenož na minje, wſchak wěſcze, ſo je waſche živjenje ſa něchtu wychſche poſtajene." „A ja wam praju, ſo ja ſe wſchém, ſchtož wy mi powjedacze, nicžo czinicž mēcz njecham." „Czinicž macze wěſcze ſi tym; hinaſcha wěz je, ſo czinicž mēcz njechacze." „A ja praju wam (jow pſchinidze rěka poſlečzow), ſo mi waſcheho zykeho bledženja trjeba njeje a proſchu waſ, wotjal hiež, abo ja budu wam pucž poſkacze." „To njeje trjeba; ja póndu, ale wěſcze tež, czeho dla mje prječ poſcelecz?" „Wěſcze — dokilž waſche hlupoſcze hlyſhce ſi njecham." „Ně, to wy prajicze, ale ja chzu wam wérnu pſhczinu prajicž: „Sso mje bojicze." Duž ſkoczi muž ſe ſwojeho ſtola. „Ja ſo waſ bojicž!" Czlowiecze, wſmíče ſo na ſedzbu, ja ſlemju waſ jako žonop bjes mojimi vorſtami"; pſchi tym ſtejſche ſi poſběhnjenej ruku. „Haj wſchak, hdyž waſche ruzy na ponioz woſacie, budu ja mojej wocžahnuč a to je ſo mi hido prjedy radžito; a tola, luby pſhczelo, ſo mje bojicze a ja chzu wam to hiſhce ſi krótkim wujaſnicž. W waſchej wutrobie něchtu ſpi; je wam ſkano czeſko bylo, teho muža tam nutſlach do ſpanja koſebacž. Tak doſlo hiež ſpi, ſcze wy ſi měrom a czinicze, ſchtož chzecze, ale nětk pſchinidu ja jako ſbudžer, kiz ſpjaſeho pſhczela w jeho ſpanju myli, a dokilž ſo jeho wozučenja bojicze, chzecze mje radſho prječ ſakrowacž abo wuhnacž, hiež to pſhidač. To je ta wěz." „A hdy by temu tak bylo, dha tola njebych wam to prajit." „To tež njeje trjeba; to wam praju, ſo byſhce jo wjedžili." „Nó, mi je wſcho jene, hiež wy džecze abo wostańecze, moje dla rěčcze pſhczelo dale, potom budžecze widžicž, hiež ſo waſ boju." Ně, ja ſym nětk wurečzaſ a póndu, Bozemje."

Sa někotre dny wopýtach tuteho muža druhi raſ. „Scze hido ſaſo tu?" džesche wón pſchi mojim ſaſtupje. „Nó wěſcze, ja wſchak ſym wam prajil, ſo ſym lódžnikow pſhczel. Czeho dla dyrbjach nimo waſ hiež? Tola prajeze mi, kaf doſlo ſcze hido ſaſo na kraju?" „Wokolo 4 njedžel." „Tak, a džeha ſcze byli?" A tak njerěčzach ſi nim wo ničim druhim hiež jeno wo morju, wo lódži, wo Indiskej atd. Powjedach jemu, ſchtož bě ſo mi na morju ſtało a ſa poſ hodžinu chzyc̄h wotencž, duž ſo mje wobrascha: „Nimacze mi niežo hinaſcheho prajicž, ſebi myſlach, ſo ſcze pſhichli, ſo mnú wo zyke hinaſchich wězach rěčecž!" „Haj, kaf ſtejmoj hromadže? Poſledni raſ ſym ſi wami wo zyke hinaſchich wězach rěčzaſ a — wone ſo wam njeļubjachu. Nětk, hdyž nimo du, ſebi myſlu: jow tež hiſhce pſhczel bydli, ale ſi tym dyrbis wodruhich wězach rěčecž. A hdyž to czinju, ſo wam tež njeļubi. Hdyž ſaſo raſ nimo du, pſchinidu wěſcze tež ſi wam, chzemoj pſhczelſtwo džeržecž, ale potom dyrbicze mi prajicž, wo czim rěčecž dyrbju, pſhetož ſawěrnje, njevěm to." „Nó, wſchak, mój luby knjeze, ſym to w poſlednim tydženju drje prajil, ale je tola dobre, hdyž czlowiek tež raſ druhe wěz wopomni." „Tak budžemoj hido hromadu pſhincz, ale nětk dyrbju tola hiež. Ma ſaſowidženje." Po někotrych dnjach wopýtach jeho hiſhce jedyn raſ a potom ſaſo a pſhczelo ſaſo a ſo hiſhce wjele rěčesche a ſi dželbraczom hlyſhcesche. O hdy bych uſchelzy, kiz ſo hiſhcescijenjo mjenuju, mjenje hordži byli a tak lohko něchtu ſa ſlo njeſſali a wjazhy werneje ſi ſuboſcju dželazeje wěrž wopokaſali, kaf hinaſ ſi nami ſtejalo, kaf by ſo někotrykuliž, kiz je hiež dotal njebočenjy, ſa Bože kraleſtwo dobył. Tón muž, kotrehož běch wopýtał, bě ſaſo na lódži ſkuzbu wſal a ja to njevjeđzach; w wjele pſhichotowanju bě ſapomni, mi Bozemje prajicž. Bě hido w druhim měſcze pſchi morju, jako ſo na to dopomni. Njemějſche pak žaneho měra; ſi wulej prožu wuproſy ſebi hiſhce ſa jedyn wječor a ſa jenu nót dowolu, dom dónič, pſchinidze ſe mni pſhcepočenj a bjes dycha. „Mój najlubſhi knjeze", praji, „běch ſapomni, ſo ſi wami roſjohnowacž, njeſmíče mi to ſa ſlo; to wſchak njeđyrbjeſche bycž. Duž ſym ſo wróciſ." „O czeho dla, to bych wěſcze wam bory ſodat." „Haj, ale to njeđyrbjeſche bycž." „A pſchinidze dha w prawym czaku ſaſo na waſchu lódž!" „O to dale niežo njeje, běžu hnydom ſaſo do nozy, potom pſchinidu hiſhce ſahe doſcž." „

Lódžnik pſhchewa nětk něhdž na wulkim morju abo w Indiskej; tón, ſi kotrež je ſo tehdž roſjohnowaſ, pſhchewa nětk tam horjekach. Ale lódžnik khodži nětk tež po hornym pucžu.

Qu.

W prawym woſomiku.

Stary lódžnik raſ pſchi jenym mjeniſchim pſhiflauje ſtejo pſhihladowasche, kaf pjanu czlowiek tam a ſem ſo motajo nuts do wody ſo ſchwikne. Tón njeſbožowny drje ſe wſchej mozu ſo won wudželacž phtasche, ale podarmo, wón ſo pſhczego ſaſo ponuri. Tak ſo wjazhy króč ſwércha poſkaze, ale pſhczego po ſadwěſowanym napinanju, kotrež bu pſhczego mjeniſche a mjeniſche, ſo ſaſo ſhubi, doniž ſo ſdo, kaž by rjeſ ſo je tón wbohi kónz wſal. Bjes tym běſche ſo wulka czrjoda ſuda hromadu ſběžala a weſipna nuts hlaſasche. Bjes teho ſo bych uči ſudž ſam pomhal, ſo tola morkotanje w jich ſrijedžiſne ſběže pſhcziwo ſtaremu „ujeſmilnemu" lódžniku, kotrež běſche hido wjazhy króč ſa to wuſnamjenjenje doſtał, ſo je ſudži ſi tajkeho ſmijertneho ſtracha wumóh a wo kotrež ſebi myſlachu, ſo dyrbji tež tuteho ſo teplazeho wumóz.

Tón lódžnik paſ, naſhonjeny w tajkim džele, njebe bjes tym njeđelaoy wostał, ale běſche jara derje kózde hibnjenje teho ſo teplazeho wobledžbowaſ, ale haſle potom, hdyž běſche tamny wſchitkich napinanjow, ſebi ſam pomhal, ſo ſbył, jako ſamžna móz jeho wopuszczeſi, tón lódžnik žaneho woſomika ſo njekomdžesche, kaž blyſt ſo dele do wody cížny, ſe ſylnej ruku teho w momorje ležazeho ſapſhiminy a jeho na ſuſe pſhchinjeſe. Bory ſe tón po ſdacžu morw ſaſo pſchi poſkym wjedženju. A nětko tón lódžnik tu czrjodu, kotař bjes pomozu a radu, ale poſkna morkotanja tam ſtejſche, pomuežowasche: „Hdy bych ja chył teho ſo ponurjozeho won wucžahnyež, hdyž wy chyſhce, dha by wón mje ſi zykej mozu ſapſhiminy ſ a mje ſobu dele ſczaňny ſ a wobaj bychmoi bylaj ſhubjenaj."

O njeſpomniſch pſchi tym na to; ſchtož drje ſy hido tak husto ſpěwaſ, a ſchtož dyrbis kózdy džen ſi nowa wopomnicz:

„Wón ſi troſhtom ſhwili cžaka,
Sſo ſi molom njeſſewi,
Na prawu ſchtundu waka,
Hdyž pomoz wudželi,
Wón druhdy ſi tobu czini,
Tak' by cze ſapomniſ
A w twojej hréshnej wini
Cze zyke ſaſorečiſ."

„Dha paſ ſo budže podacž,
Hdyž jemu ſwérny ſy,
So budže hréhi wodacž,
Cze wumóz ſe ſrudžby,
Kónz czinicž wobcežnoſcze,
Dacž troſhtnu wutrobu
A pomhaſ ſe wſchel' ſkóſce,
Kotruž ſy wustaſ tu!

—M—.

Jubilate.

Njeđela	Luk. 11, 1—13.	Psalm 107, 1—31.
Pónđela	Jan. 15, 26—16, 4.	1 Petr. 4, 8—11.
Wutora	Hes. 11, 17—21.	Psalm 19.
Sſrjeda	Hes. 36, 23—32.	Psalm 108, 1—7.
Schtwart	Hes. 37, 1—14.	Psalm 111.
Pjatki	Hes. 47, 1—13.	Psalm 112.
Sſobota	Joel 3, 1—5.	Psalm 113.

„Pomhaj Bóh" je wot nětka niz jenož pola knjegow duchownych, ale tež we wſchech pſhcedawarnjach „Sſerb. Nowin" na wſach a w Budyschinje doſtač. Ma ſchtwórcz lěta placzi wón 40 np., jenotliwe czikla ſo po 4 np. pſchedawaju.